

Skillnaden mellan äktenskap och samboende

19.06.2023



Vad spelar det egentligen för roll vilken juridisk status din relation har? Är det egentligen någon skillnad om man lever i ett samboförhållande eller om man är gift eller registrerad partner?

Så länge parterna är i en relation så är det ingen större skillnad oberoende av vilken juridisk status din relation har. Vardera sambon eller maken äger självständigt sina egna tillgångar och ansvarar för sina egna skulder under relationen. Detta gäller så väl egendom som ägdes innan relationens ingående som egendom som sambon eller maken förvärvar, ärver eller får i gåva under relationen.

Äktenskap och samboende skiljer sig från varandra främst i fråga om delningen av egendomen vid en äktenskapsskillnad eller en upplösning av samboförhållandet. Ingående av äktenskap orsakar inga förändringar i makarnas inbördes ägarförhållanden. Makarna har dock giftorätt i varandras egendom. Giftorätt innebär att vardera maken har rätt till hälften av det totala värdet av den gemensamma egendomen när äktenskapet avslutas. Det är således ett latens anspråk på den andras egendom. Denna rättighet inträder när ett äktenskap upplöses på grund av antingen äktenskapsskillnad eller den första makens bortgång för det fall att den ena maken har större nettotillgångar än den andra maken. Den make som har en mindre nettoförmögenhet har rätt att få en utjämning av den andra maken så att bådas nettotillgångar är lika stora. Önskar man frångå en sådan fördelning kan makarna välja att upprätta ett äktenskapsförord. I äktenskapsförordet kan man välja att viss, eller all, egendom inte skall ingå i giftorätten och därmed har den andra maken ingen rättighet i denna egendom vid en äktenskapsskillnad.

Ett samboförhållande ger inte parterna rätt till den andra partens egendom utan huvudregeln är att båda behåller sin egen egendom vid en separation. Om samborna har gemensam egendom har båda rätt till den del av egendomen som han eller hon äger. En sambo kan dock ha rätt till ersättning för de utgifter som han eller hon har haft för förbättring av den andra sambons egendom eller för arbete han eller hon har utfört till förmån för den andra sambon.

En annan skillnad mellan äktenskap och samboende är att en efterlevande make har rätt att bo kvar i makarnas gemensamma hem, om han eller hon inte äger någon bostad som lämpar sig som hem. Den

efterlevande maken har denna rätt oavsett om bostaden ägs av den avlidne maken. Den efterlevande maken får nyttja den gemensamma bostaden och bohaget under sin livstid även om den avlidnes bröstarvingar eller testamentstagare yrkar på att få ut sin andel av kvarlåtenskapen. En efterlevande sambo har inte samma rätt att bo kvar i parets gemensamma bostad om bostaden ägs av den avlidne sambon. Om parterna i ett samboförhållande vill försäkra sig om att den efterlevande skall få bo kvar i det gemensamma hemmet bör de upprätta ett testamente där denna vilja framgår.

I Finland ärver varken makar eller sambor varandra, enda undantaget är makar där ingendera har barn. Har man inte upprättat ett testamente är det arvlåtarens bröstarvingar som ärver kvarlåtenskapen efter honom eller henne. Arvsskatten är densamma för makar och sambor om samborna vid beskattningen för dödsåret fortgående har levt under äktenskapsliknande förhållanden i gemensamt hushåll och som tidigare har varit gifta med varandra eller som har eller har haft ett gemensamt barn. Från den skattepliktiga arvsandelen får då göras ett avdrag om 90 000€. Är man sambor som inte uppfyller ovan nämnda krav blir arvsskatten högre då man hamnar i en annan skatteklass samt inte heller får göra makeavdraget om 90 000€.

Kontakta oss

Juridiska avdelningen
juridik@alandsbanken.ax
telefon 018 291 984

Läs mer om oss:
<https://www.alandsbanken.ax/juridik>